

Projectplan Regeling Lokale Aanpak Isolatie

Auteur: Anthony Voets
Eenheid: Ruimtelijke Ontwikkeling
Versie: **1-11-2023**

Inhoudsopgave

INHOUDSOPGAVE.....	3
1. INLEIDING.....	4
1.1 AANLEIDING	4
1.2 DOELSTELLING EN VOORWAARDEN VAN DE REGELING	4
1.2.1 <i>Doelgroep van de regeling</i>	4
1.2.2 <i>Te vergoeden maatregelen</i>	4
1.2.3 <i>Te vergoeden bedragen per woning</i>	4
1.2.4 <i>Uitvoerende partijen van de maatregelen</i>	5
1.2.5 <i>Verantwoording en planning</i>	5
1.3 FASE 1 - ONTDEKKEN	5
1.4 FASE 2 – ONDERZOEKEN	5
2. OMVANG POTENTIËLE DOELGROEP	6
3. DE AANVRAAG	7
4. DE UITVOERING	9
5. HET UITVOERINGSPROCES	14
5.3.1 <i>Interne projectorganisatie</i>	15
5.3.2 <i>Externe projectorganisatie</i>	15
6. COMMUNICATIEPLAN	17
7. FINANCIERING EN MONITORING	18
8. SAMENVATTING	19

1. Inleiding

Dit projectplan 'Regeling Lokale Aanpak Isolatie' (RLAI) beschrijft de eerste opzet van de uitvoering van de isolatieaanpak door de gemeente Dalfsen. We merken op dat deze SpUk Lokale Aanpak Isolatie in drie tranches zal worden aangeboden door het Rijk. Dit projectplan betreft de eerste tranche. In 2024 en 2025 volgen de aanvragen voor tranche 2 en 3.

1.1 Aanleiding

Het Rijk heeft op 1 maart 2023 de Specifieke Uitkering (SpUk) Lokale Aanpak Isolatie opengesteld. De SpUk Lokale Aanpak Isolatie beoogt slecht geïsoleerde koopwoningen te verduurzamen, gebaseerd op een gemeentelijke isolatieprogramma. Het betreft de eerste tranche van drie openstellingen, de tweede en derde volgen in 2024 en 2025.

De aanvraag voor het budget van € 464.280 is op 19 juli 2023 toegewezen.

Het Rijk heeft lopende deze aanvraag aangekondigd dat aanvullend budget kan worden aangevraagd.

Deze aanvraag is gedaan op 25 juli 2023, en is voor een aanvullend budget van € 224.840.

Uiterlijk 15 november 2023 neemt RVO een beslissing. Bij een eventueel negatief besluit voeren we het plan uit, met het budget van € 464.280.

Voor gemeente Dalfsen is dus in totaal € 689.120 gereserveerd door het Rijk. Het Rijk heeft het budget bepaald op basis van € 1.460 per woning en 472 woningen, waarvan we bewoners mogen helpen in de eerste tranche. De uitkering (na aanvraag en toekenning) bestaat uit het bedrag van € 464.280 en € 55.480 (van de € 224.840) in 2023 en € 168.360 (ofwel € 224.840 - € 55.480) in 2024.

1.2 Doelstelling en voorwaarden van de regeling

Doelstelling van Regeling Lokale Aanpak Isolatie is slecht geïsoleerde woningen op zo'n kort mogelijk termijn te isoleren.

1.2.1 Doelgroep van de regeling

De doelgroep van de SpUk Lokale Aanpak Isolatie is afgebakend en gericht op koopwoningen of woningen in een gemengde vereniging met energielabel D, E, F en G of een vergelijkbare energetische staat (slechte isolatie in minimaal 2 bouwdelen). Van deze slecht geïsoleerde woning heeft minimaal 80% een WOZ-waarde gelegen onder het gemiddelde van de gemeente (2022: € 392.000), of een WOZ-waarde tot de NHG-grens (€ 429.300).

Voor eigenaar-bewoners zonder energielabel geldt dat deelname ook mogelijk is. Indien sprake is van twee slechte bouwdelen, waarvoor isolatiedrempelwaarden zijn vastgesteld in de regeling, kan een eigenaar-bewoner zonder een woning met energielabel ook deelnemen.

Gemeenten worden daarnaast aangemoedigd een wijkgerichte (straat-voor-straat) aanpak te realiseren, waarbij slecht geïsoleerde woningen met de beoogde WOZ-waarde gebundeld en seriematig worden verbeterd.

1.2.2 Te vergoeden maatregelen

De RLAI voorziet in een bijdrage voor het isoleren (vloer, gevel, glas en dak) en ventileren van de woning. Maatregelen voor de verduurzaming van installatie en/of apparatuur mogen niet worden vergoed met deze bijdrage.

1.2.3 Te vergoeden bedragen per woning

In de besteding van de gelden zijn drie mogelijkheden genoemd:

1. De totale rijksbijdrage is berekend op basis van een besteding van € 1.460 per woning;
2. De maximale besteding bedraagt € 4.000 per woning;
3. Indien eigenaar/bewoner te maken heeft met energiearmoede geldt geen bestedingslimiet.

Het is vrij aan de gemeenten om hierin een keuze te maken.

1.2.4 Uitvoerende partijen van de maatregelen

De regeling biedt de mogelijkheid om een doe-het-zelf regeling op te zetten, omdat deze groep geen aanspraak kan maken op de landelijke ISDE regeling. Voor de eigenaar-bewoners die een aannemer inhuren is in de regeling opgenomen dat deze stapelbaar is met de ISDE regeling.

1.2.5 Verantwoording en planning

De woningen ingediend in deze eerste tranche dienen voor 31 december 2026 geïsoleerd te zijn.

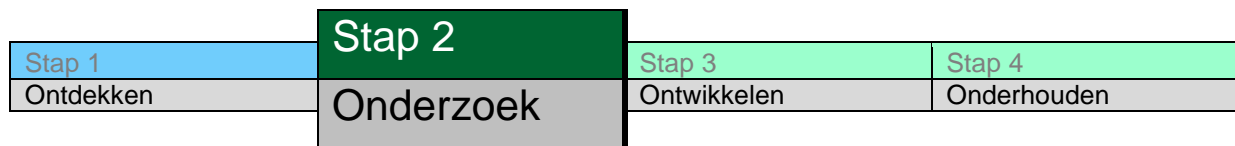
De verantwoording die via SiSa-methode (Singel Informatie, Single Audit) verloopt is beperkt tot de financiële aspecten. De exacte invulling van de SiSa-verantwoording is nog niet inzichtelijk.

Verder zijn geen aanvullende voorwaarden gesteld aan de besteding.

1.3 Fase 1 - Ontdekken

Laten we beginnen met een kleine tijdlijn, om te laten zien welke stappen we nemen, en waar we zijn.

De fase 'ontdekken' is een intern gemeentelijke proces geweest met team Duurzaamheid, de eenheidsmanager en de portefeuillehouder. De vraagstelling was of de gemeente de gelden gaat aanvragen, op basis van capaciteit en doelmatigheid. Nadat deze vraag met 'ja' is beantwoord zijn de teksten opgesteld ten behoeve van de aanvraag voor de SpUk. Daarmee is stap 1 afgerond.

Op 19 juli 2023 is het budget van € 464.280 toegekend door de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO). Over het aanvullend aangevraagd budget van € 224.840 valt uiterlijk 15 november een beslissing door RVO.

1.4 Fase 2 – Onderzoeken

We zijn aan het einde van de fase Onderzoek. We deelden het concept projectplan intern en extern in de afgelopen maanden, waarbij partijen op -en aanmerkingen kenbaar maakten.

Denk hierbij aan het projectteam Warmtetransitie, Dorpen van Morgen en andere direct externe betrokkenen, zoals lokale aannemers en bouwmarkten.

We hebben hierover gesprekken met betrokkenen gevoerd, waarbij we op- en aanmerkingen verzamelen. Op basis van de uitkomsten is dit definitief projectplan opgesteld, dat we met elkaar uitvoeren (fase 3 – ontwikkelen).

Dit definitief projectplan beschrijft de uitgangspunten van de Regeling, het beoogd het goed inregelen van het proces en de organisatie, zodat isolerende maatregelen zo goed mogelijk kunnen worden uitgevoerd met het geld dat daartoe beschikbaar is gesteld.

2. Omvang potentiële doelgroep

Tijdens de fase 'Ontdekking' heeft een analyse plaatsgevonden van de omvang van de doelgroep. Hierdoor krijgen we beeld of middelen ook in verhouding staan tot het te verwachten effect, namelijk zoveel mogelijk slecht geïsoleerde woningen verduurzamen.

Hiertoe hebben we eerst een analyse gedaan van de WOZ-waarde; welke buurten hebben naar verwachting de meeste woningen met een woningwaarde lager dan € 392.000 (gemiddelde gemeente Dalfsen 2022).

Op basis van gegevens <https://wijkpaspoort.vng.nl/?admin=GM0148> zijn 12 CBS buurten vastgesteld, waarvan de gemiddelde woningwaarde kleiner is dan de gemiddelde woningwaarde van de gemeente Dalfsen. Het gemiddeld van Dalfsen is in 2019 vastgesteld op € 287.000.

Uit de data-analyse van team Geo data blijkt dat er **1.171 energielabels D, E, F en G** zijn opgesteld door daartoe gecertificeerde bedrijven in de gemeente Dalfsen. Dat is circa 10% van het totale woningaantal in de gemeente.

In tabel 1 is het overzicht van de buurten weergegeven met gemiddelde woningwaarde onder het gemiddelde van de gemeente Dalfsen. Van deze CBS buurten is ook vastgesteld hoeveel aanvragen voor energietoeslag zijn geregistreerd. **De buurten die in de top 10 van energietoeslagaanvragen voorkomen zijn rood weergegeven.**

Tabel 1 CBS buurten met woningwaarde < 50% gemiddelde [€ 283.000] (2019)

CBS buurt	WOZ (2019)	Bouw Jaar (+)	Label D	Label E	Label F	Label G	Totaal labels	Totaal woningen
PLEIJENDAL	€ 213.000	1946-1974	45	51	22	13	131	660
NIEUWLEUSEN zuid	€ 214.000	1975-2005	35	13	10	11	69	394
DALFSEN CENTRUM	€ 223.000	1450-2020	39	19	16	15	89	594
NIEUWLEUSEN centrum-noord	€ 243.000	1965-1974	33	12	6	1	52	425
LEMELERVELD kern-west	€ 246.000	1965-1991	26	15	6	6	53	522
NIEUWLEUSEN noord	€ 249.000	1946-1991	33	23	15	24	95	951
LEMELERVELD kern-oost	€ 259.000	1975-1991	33	12	9	9	63	686
HOONHORST kern	€ 259.000	1946-1991	10	6	4	4	24	287
POLHAAR	€ 261.000	1965-1991	30	7	6	1	44	868
NIEUWLEUSEN centrum-zuid	€ 264.000	1965-2005	25	6	3	3	37	818
OUDLEUSEN kern	€ 265.000	1965-2005	6	1	2	1	10	226
NIEUWE LANDEN [#]	€ 277.000	Na 2006	1	0	1	1	3	260
							670	6.691

De CBS buurt "Nieuwe Landen" is gebouwd na 2006; er is sprake van 3 woningen met energielabels met D, E, F of G.

We realiseren ons dat eigenaar/bewoners in de buurten Westerbouwlanden, Ankum (kern), Ankummer Es, Gernermarke-Oosterdalfsen, Vechtvlier-Leemcule en het gehele buitengebied op basis van de geschatte woningwaarde meestal niet in aanmerking komen voor deze regeling.

Er is een maximum van 20% gesteld door het Rijk aan het aantal eigenaars-bewoners met een woning met een WOZ-waarde hoger dan € 392.000 die we in deze regeling mogen helpen.

Er dient in de aanvraag richting het Rijk in voldoende mate aantoonbaar te worden gemaakt dat we de beoogde doelgroep (gelet op energielabels, WOZ-waarde en energiearmoede) in voldoende mate bereiken en ondersteunen. We hebben de doelgroep van deze regeling dus goed in beeld en kunnen desgewenst gericht communiceren.

3. De aanvraag

Met de genoemde uitgangspunten in § 1.2 zijn voorafgaand aan de aanvraag al een aantal keuzes gemaakt, om te komen tot een ontvankelijk en vooral uitvoerbare Regeling Lokale Aanpak Isolatie (RLAI). In dit hoofdstuk lichten we deze besluiten toe, die zijn genomen tijdens de fase 'Ontdekken'.

3.1 Besteding per woning

De berekeningen van het Rijk gaan uit van € 1.460 per woning, maar een maximale besteding van € 4.000 per woning is mogelijk volgens de voorwaarden van de SpUk. Voor eigenaar-bewoners met energiearmoede bestaat geen bestedingslimiet volgens dezelfde voorwaarden van de SpUk.

Om met het laatste te beginnen; in § 2.1.2 gaan we in op eigenaars-bewoners met energiearmoede. We maken binnen de RLAI geen gebruik van de ongelimiteerde bestedingslimiet.

Het budget dat we kunnen aanvragen is gebaseerd op € 1.460, met een maximum van 472 woningen op basis van totaal aangevraagd budget van € 689.120. als je daarnaast maximaal € 4.000 per eigenaar-bewoner wilt besteden, dien je een inschatting te maken hoeveel woningen je verwacht te gaan helpen me dit bedrag. In een rekenvoorbeeld hieronder zie je wat dat betekend zou hebben voor de aanvraag.

Rekenvoorbeeld aanvraag en besteding:

Maximaal budget is € 689.120.

We vragen nu 472 woningen aan, waarbij we € 1.460 kunnen besteden.

Als je € 4.000 per woning wilt besteden, moet je een inschatting maken hoeveel je daarvan verwacht. Laten we aannemen dat we 100 woningen willen helpen met maximaal € 4.000.

Budget voor dat deel is dan 100×4.000 ofwel € 400.000. Over blijft € 689.120 - € 400.000, ofwel € 289.120.

We kunnen dan nog $289.120 / 1.460$ is 198 woningen.

Bij een alternatieve aanvraag helpen we dan 100 eigenaar-bewoners (€ 4.000) en 198 (€ 1.460) is 298. Met de huidige aanvraag helpen we 472 eigenaar-bewoners (€ 1.460).

De regeling geeft aan dat elke aangevraagde woning, die niet verduurzaamd is, moet worden terugbetaald. Dat is rechtvaardig, maar betekent ook dat je budgetbeheer op orde moet zijn. Op het moment dat aanvraag 'in alle rust' binnenkomen is dat makkelijk te beheren. Bij een stormloop kan het echter zomaar zijn dat je met eigenaars-bewoners die in aanmerking voor de € 4.000 moet teleurstellen.

Tijdens de Onderzoeksfase is daarom gekozen voor meer woningen voor een lager bedrag per woning, namelijk maximaal € 1.460 per woning. Een aanvullend argument is dat de bijdrage uit deze regeling te combineren is met de landelijke subsidies voor eigenaar/bewoners, zoals de ISDE-regeling van het Rijk.

3.2 Eigenaar-bewoners met (energie)armoede

Deze RLAI richt zich naast de energielabels D, E, F en G ook op een vastgestelde WOZ-waarde en eigenaar-bewoners met (mogelijk) energiearmoede.

Eigenaar-bewoners krijgen vanuit de RLAI alleen isolerende maatregelen vergoed, en het aanbrengen van ventilatie. Om mensen met energiearmoede te helpen, zijn soms andere maatregelen als vervangen van de (verwarming)installatie en witgoed nodig. Hier voorziet de RLAI niet in, maar de Regeling Aanpak Energiearmoede (RAE), die sinds 2022 loopt in de gemeente Dalfsen, wel.

Mensen met energiearmoede helpen we dan ook primair met de gelden beschikbaar in de RAE, die loopt tot december 2025. We inventariseren de mogelijkheden van de RAE in geval van energiearmoede bij het aanvragen van de tweede (2024) en derde tranche (2025) van de RLAI.

De principiële keuze om eigenaar-bewoners met (energie)armoede via de RAE te helpen, betekent dat we het bedrag per woning voor de RLAI definitief kunnen vastleggen op maximaal € 1.460 per woning. Immers de ongelimiteerde besteding bij eigenaars/bewoners met energiearmoede die is toegestaan in de voorwaarden van de SpUk passen we niet toe in deze tranche.

3.3 Doe-het-zelf aanpak

De RLAI biedt de mogelijkheid ook voor doe-het-zelvers een vergoeding uit te keren onder voorwaarden. Landelijke regelingen zoals de ISDE zijn alleen gericht op verduurzamingsmaatregelen uitgevoerd door derde partijen.

Uit de gesprekken met de buurten Dalfsen Centrum en Polhaar is regelmatig kenbaar gemaakt dat er behoefte is om ook doe-het-zelvers te ondersteunen. Zij vallen buiten elke regeling, maar dragen bij aan de beleidsdoelstelling om aardgasvrij te wonen.

Daarnaast helpen we via de doe-het-zelf regeling mogelijk eigenaar-bewoners met energiearmoede, waar de inhuur van een aannemer vaak niet aan de orde is.

We kiezen daarom ook nadrukkelijk om voor deze groep eigenaar-bewoners ondersteuning te bieden bij de isolatie van hun woningen.

4. De uitvoering

Voor de uitvoering zijn een aantal dilemma's voorgelegd aan collega's en externe betrokkenen. Met de reacties op de dilemma's zijn de volgende adviezen voor uitvoering opgesteld.

4.1 Pilootaanpak Dalfsen Centrum en Polhaar

We zijn op dit moment met twee buurten in gesprek over het aardgasvrij maken van de woningen en utiliteitsgebouwen in beide buurten. Het betreft de buurten Dalfsen Centrum en Polhaar, en totaal zijn dat 133 eigenaar-bewoners die we kunnen aanschrijven op basis van tabel 1.

Om het beoogd uitvoeringsproces te toetsen, is het starten met deze twee wijken gewenst, waarbij we meteen een goed aanbod kunnen doen voor het isoleren van woningen. Dat is de basis voor elk aardgasvrij gebouw in de gemeente Dalfsen.

We schrijven de 133 eigenaar-bewoners gericht aan, en communiceren via de beschikbare maillijsten van beide buurten over de regeling en voorwaarden voor deelname.

Na de eerste 10 aanmeldingen evalueren we het uitvoeringsproces, en brengen verbeteringen aan daar waar dat gewenst is. Daarna richten we ons op de overige buurten uit tabel 1.

4.2 Doelgroep benadering - energielabels

In tabel 1 zijn het aantal energielabels weergegeven van de 12 geselecteerde buurten.

Met deze eerste tranche van de Regeling Lokale Aanpak Isolatie zijn gelden aangevraagd voor maximaal 472 woningen op basis van maximaal € 1.460 per woning.

Tijdens de Onderzoeksfase hebben we drie processen overwogen voor de benadering van de doelgroep:

1. Algemene aankondiging van de regeling, met aanmeldwebsite en afhandeling via e-mail;
2. Gericht aanschrijven, met aanmeldwebsite en afhandeling via e-mail;
3. Gericht aanschrijven met ontzorgingstraject.

Uit de interne gesprekken kwam naar voren dat optie 1 kan leiden tot veel teleurstelling bij bewoners, die zich willen aanmelden. De afwijzing op WOZ waarde, of ontbreken van energielabel en 2 'slechte' bouwdelen kan zorgen voor een negatief gevoel bij de regeling. We baseren ons hier op ervaringen bij de uitvoering van de Regeling Reductie Energieverbruik (RRE en RRE-w).

Optie 3 is wat de nu uitvoeren bij de Regeling Aanpak Energiearmoede. Dit is een bijzonder intensief traject, waarbij een deel van de gelden wordt gebruikt voor onderzoeken (adviseur, ecooloog en asbest-inventariseerder). Met een budget van € 1.460 per woning zijn kosten voor onderzoek niet wenselijk.

We kiezen derhalve vooralsnog voor optie 2.

We schrijven inclusief de 2 pilotbuurten 670 eigenaar-bewoners aan, om de regeling en voorwaarden kenbaar te maken.

In de communicatie naar bewoners roepen we op tot het organiseren van collectieve acties. We overleggen met woningcorporaties, aannemers en bouwmarkten over het houden van collectieve acties. Door het wijk-voor-wijk aanschrijven zijn collectieve initiatieven makkelijker te realiseren.

4.3 Doelgroep benadering – twee slechte bouwdelen

Een aanvullende voorwaarde voor deelname is dat sprake is van ‘twee slechte bouwdelen’ in een woning als geen energielabel beschikbaar is.

De praktijk is dat bewoners vaak niet zelf kunnen beoordelen. Daarnaast kunnen we op basis van bouwjaar en renovaties geen analyse maken van woningen, die voldoen aan deze voorwaarde.

In tabel 2 zijn de definities van ‘slechte bouwdelen’ weergegeven, zoals de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland (RVO) die heeft vastgesteld.

Tabel 2 Definities slechte bouwdelen

Bouwdeel	Wanneer isoleren	Isolatie dikte	RC waarde
Dak, hellend of plat	Geen, slechte of matige isolatie	< 9 cm	$\leq 2,0$
Dak, zolder / vliering	Als er geen zolder-vlieringisolatie is		$\leq 0,5$
Gevel	Geen spuwmuurisolatie of voorzetwand (binnen / buiten)		$\leq 1,1$
Vloer / bodem	Geen of slechte vloer- en/of bodemisolatie aanwezig	< 5 cm	$\leq 1,3$
Glas	Enkel glas, dubbel glas en HR glas		$U_{\text{glas}} \geq 1,6$

We gaan bewoners helpen door energieadviseur in te schakelen bij de bepaling van ‘slechte bouwdelen’. Deze bewoners worden niet actief benaderd, maar kunnen zich wel melden.

De omvang van deze groep eigenaar-bewoners niet inzichtelijk.

We sluiten uiteraard niemand bij voorbaat uit van deelname binnen de voorwaarde van de regeling. Een maand na het versturen van de gerichte brief van de bewoners van de twaalf buurten plaatsen we een algemene oproep aan alle bewoners. We maken de regeling kenbaar, inclusief voorwaarden voor deelname.

We zijn voornemens de uitzondering op de WOZ waarde in deze eerste tranche niet te communiceren. Gezien de omvang van het aantal woningen in de twaalf buurten (6.691 woningen) is de uitzondering niet direct noodzakelijk.

Hiertoe maken we een aanmeldformulier, waar bewoners zelf kunnen toetsen of ze voldoen aan de WOZ-voorwaarde.

Tevens kunnen bewoners aangeven of sprake is van een energielabel, of opzoeken of ze een energielabel hebben. Indien er geen sprake is van een geregistreerd energielabel, vindt een onderzoek plaats door de energieadviseur.

Na ontvangst van de aanvraag toetsen we als gemeente de WOZ-waarde en energielabel, en leggen de toetsing vast in een database.

4.4 Moment van uitbetaling

Deze regeling willen we invullen als een subsidie, omdat dat in de uitvoering het meest efficiënt en kosteneffectief is. We realiseren ons dat voor een deel van de eigenaar-bewoners dit voor een mogelijk barrière zorgt. In de meeste gevallen vindt vergoeding achteraf plaats, als de bewoner de maatregel heeft gefinancierd.

We kiezen er voor om de betaling eerder uit te voeren, in het geval dat werkzaamheden worden uitbesteed bij aannemers. We kunnen dan na ontvangst van een door de eigenaar-bewoner ondertekende offerte (opdracht aan aannemer) overgaan tot uitkering van de subsidie.

Bij de doe-het-zelf projecten blijft een factuur noodzakelijk, omdat geen sprake is van offertes in de meeste gevallen. Subsidie is ook alleen van toepassing op de materialen, en niet op de werkuren.

We realiseren ons dat daardoor er een extra bijlage komt vanuit de gemeente met de juridische teksten over terugvordering en dergelijk, indien niet wordt voldaan aan de gestelde eisen.

Controle zal steekproefsgewijs plaatsvinden, hetgeen is beschreven in hoofdstuk 5.

Voor eigenaar-bewoners met energiearmoede speelt dit niet; die worden in de Regeling Aanpak Energiearmoede geholpen, waarbij de verduurzamingsmaatregelen worden vergoed vanuit het budget van de Regeling.

4.5 Voorwaarden van de isolatie-eisen

We mogen zelf de isolatie-eisen stellen, die eigenaars-bewoners moeten naleven om in aanmerking te komen voor de subsidie uit deze regeling.

Voor werkzaamheden, die de aannemers worden uitgevoerd, zijn is het stellen van eisen van de ISDE regeling het meest praktisch, omdat dan stapeling van gelden kan plaatsvinden. De volgende Rc waarden voorzien in de eisen van een aardgasvrij-klare woning:

- Vloer, Rc 3,5 (circa 100mm isolatie)
- Gevel, spouw nageïsoleerd
- Minimaal HR++ glas
- Dak, Rc 3,5 (circa 100mm isolatie)

Voor de doe-het-zelvers is de ISDE regeling niet beschikbaar, maar willen we de eisen voor vloer-, gevel- en dakisolatie laten aansluiten bij deze uitgangspunten. Vloer- en dakisolatie dient derhalve een minimale Rc te hebben van 3,5. Gevelisolatie zal alleen van toepassing zijn (naar verwachting) bij het maken van voorzetwanden. Ook dan stellen we een minimale Rc van 3,5 voor.

Praktisch: Voor beide werkzaamheden is het raadzaam foto's te maken van het toegepaste materiaal, voor afwerking. Dit heeft te maken met de bewijslast bij het opstellen van een energielabel, als dat in een later stadium nodig is. Vooralsnog gaan we geen foto's als voorwaarde stellen voor de uitkering van de subsidie.

In afwijking op de ISDE willen we de eisen voor een minimaal aantal vierkante meters loslaten. Door de koppeling van de vergoeding aan de investering houden we hier namelijk al rekening mee.

4.5 Voorwaarden van de isolatie-eisen

In tabel 3 zijn de gemiddelde bouwkosten weergegeven, op basis van gegevens van de Regeling Aanpak Energiearmoede.

Tabel 3 Geraamde kosten isolatie

Type isolatie (aannemer)		Geraamde kosten (per woning)
Vloerisolatie	Rijwoning	€ 2.500
Gevelisolatie	Rijwoning	€ 2.500
Glasisolatie BG	Begane grond	€ 5.500
Dakisolatie (binnenzijde)	Hellend dak	€ 9.000
Aanpassen mechanische ventilatie	Met CO ₂ detectie	€ 1.000
Toepassen mechanische ventilatie	Afzuiging met CO ₂ detectie	€ 3.500
Type isolatie (bouwmarkt)		Geraamde kosten (per woning)
Vloerisolatie	€ 15/m ² , 80 m ²	€ 1.200
Dakisolatie (binnenzijde)	€ 15/m ² , 80 m ²	€ 1.440

Op basis van tabel 3 zijn de verwachte kosten van het aanpassen van ventilatie (nieuwe CO₂ gestuurde box) en het doe-het-zelf isoleren lager dan de subsidie van € 1.460. Het is dus wenselijk om te bedenken hoe we de vergoeding van € 1.460 uitkeren. We hebben drie varianten voorgelegd aan de betrokkenen.

Variant één is altijd € 1.460 uitkeren ongeacht de maatregel die wordt genomen (of € 1.200 bij doe-het-zelf vloerisolatie).

Variant twee is een staffel maken voor het aantal maatregelen dat wordt uitgevoerd:

1 maatregel / doe-het-zelf maatregel (dhz)	€ 500,00 vergoeding
2 maatregelen (excl. dhz)	€ 1.000,00 vergoeding
3 maatregelen (excl. dhz)	€ 1.460,00 vergoeding

Variant drie tenslotte is het vergoeden van 7% van de investeringskosten in isoleren en/of ventileren, tot een maximum van € 1.460. 7% is gebaseerd om de maximale geraamde kosten van € 23.000 (vloer, gevel, glas, dak en ventilatie toepassen).

In onderstaand overzicht is het effect van de drie varianten inzichtelijk gemaakt bij de uitvoering van 4 scenario's.

Scenario 1 Dakisolatie binnenzijde (doe het zelf)		- totale kosten € 1.440		
Variant	Aanmelden	Vergoeding[#]	%	Aantal extra woningen
Altijd € 1.460	Aanmelden	€ 1.440	100	0,1
Aantal maatregelen	Aanmelden+aantal	€ 500	34	2,9
Naar rato	Aanmelden+aantal+type	€ 100	7	9,7

Scenario 2 Glasisolatie		- totale kosten € 5.500		
Variant	Aanmelden	Vergoeding[#]	%	Aantal extra woningen
Altijd € 1.460	Aanmelden	€ 1.460	27	0
Aantal maatregelen	Aanmelden+aantal	€ 500	9	2,9
Naar rato	Aanmelden+aantal+type	€ 385	7	3,8

Scenario 3 Glasisolatie + Vloerisolatie (dhz)		- totale kosten € 8.000		
Variant	Aanmelden	Vergoeding[#]	%	Aantal extra woningen
Altijd € 1.460	Aanmelden	€ 1.460	18	0
Aantal maatregelen	Aanmelden+aantal	€ 1.000	13	0,7
Naar rato	Aanmelden+aantal+type	€ 560	7	2,6

Scenario 4 Glasisolatie + Dakisolatie + Ventilatie		- totale kosten € 16.500		
Variant	Aanmelden	Vergoeding[#]	%	Aantal extra woningen
Altijd € 1.460	Aanmelden	€ 1.460	9	0
Aantal maatregelen	Aanmelden+aantal	€ 1.460	9	0
Naar rato	Aanmelden+aantal+type	€ 1.155	7	1,2

Met het oog op de uitvoering is variant één veruit de eenvoudigste manier om te komen tot uitkering van de subsidies aan eigenaar-bewoners. Daarnaast vernemen we van onze buurgemeenten en externe partijen dat bedragen tot € 500 door bewoners worden gezien als een beperkte bijdrage. Variant drie, die per saldo de minste bijdrage biedt voor eigenaar-bewoners valt daarmee direct af.

Omdat we meer inspanning extra willen waarderen kiezen we voor variant twee, met een extra staffel voor de investering. De voorgenomen vergoeding is weergegeven in tabel 4.

Tabel 4 Opzet vergoeding

Type isolatie (aannemer)	Investering (per woning)	Subsidie	% bijdrage
Eén maatregel	€ 500 - € 14.600	€ 50 - € 1.460	10%
Eén maatregel	> € 14.600	€ 1.460	< 10%
Twee of meer maatregelen	€ 500 - € 5.840	€ 125 - € 1.460	25%
Twee of meer maatregelen	€ 5.840 - € 14.600	€ 1.460	10 -25%
Twee of meer maatregelen	> € 14.600	€ 1.460	< 10%

Op de volgende pagina zijn een aantal rekenvoorbeelden laat zien dat bovenstaande aantrekkelijk kan zijn voor eigenaar-bewoners om extra te isoleren.

Scenario 1

Maatregel	Investering	%	Subsidie	% totale kosten
DHZ- dakisolatie	€ 1.500	10	€ 150	10,0
DHZ- dakisolatie + vloerisolatie	€ 4.000	25	€ 1.000	25,0

Scenario 2

Maatregel	Investering	%	Subsidie	% totale kosten
Vloerisolatie	€ 2.500	10	€ 250	10,0
Vloer- en gevelisolatie	€ 5.000	25	€ 1.250	25,0

Scenario 3

Maatregel	Investering	%	Subsidie	% totale kosten
Dakisolatie	€ 9.000	10	€ 900	10,0
Dak- en gevelisolatie	€ 11.500	25	€ 1.460	12,6
Dak- en gevel- en vloerisolatie	€ 14.000	25	€ 1.460	10,4
Dak- en gevel- en vloerisolatie met ventilatie	€ 15.000	25	€ 1.460	9,7

Op basis van de bovenstaande rekenvoorbeelden is het investeren in twee in plaats van één maatregel tussen € 5.840 en € 14.600 aantrekkelijker qua percentuele vergoeding.

5. Het uitvoeringsproces

Er is sprake van twee uitvoeringsprocedures, namelijk die voor maatregelen uitgevoerd door aannemers, en de doe-het-zelf aanpak.

5.1 Werkproces met aannemer

Het proces zoals we dat voor ogen hebben is hieronder weergegeven.

Stap 1	Stap 2	Stap 3	Stap 4	Stap 5	Stap 5
Gerichte brief doelgroep	Aanvraag	Declaratie	Toets en betaling	Uitvoering	10% controle
Gemeente	Bewoner	Bewoner	Gemeente	Aannemer Bouwmarkt Bewoner	Gemeente
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lijst onderzoek ✓ Lijst aannemers ✓ ISDE / SVVE ✓ Isolatie eisen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Toets WOZ ✓ Toets label ✓ Aanvraag Advies* 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Check aanvraag ✓ Check getekende offerte ✓ Check eisen ✓ Uitbetaling 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Check aanvraag ✓ Check offerte & aantal maatregelen ✓ Check eisen ✓ Uitbetaling 	Ecologie Asbest	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Check uitvoering bij aannemer ✓ Check nieuw energielabel

* indien geen sprake is van een geregistreerd energielabel, dient de energieadviseur vast te stellen of sprake is van twee slecht geïsoleerde bouwdeelen (§ 2.2).

Het proces start met het gericht aanschrijven van bewoners, met een 'bijsluiter' met alle informatie over de regeling, hulp bij isoleren en wettelijke eisen in relatie tot ecologie en asbest.

Bewoners die dat willen kunnen een aanvraag indienen (voorstel website www.dalfsen.nl/isoleren), waarbij de toetsing aan WOZ eis en het checken van je energielabel kan plaatsvinden. Bewoners stellen hun NAW gegevens ter beschikking, WOZ waarde en registratiedatum van het energielabel en type label (D, E, F of G).

Indien geen energielabel beschikbaar is, wordt dat vastgelegd. Voor deze bewoners geldt een zogenaamde 'adviesloop': de energieadviseur gaat op bezoek en toetst aan de eisen in tabel 2.2. Na vaststelling dat sprake is van minimaal 2 'slechte bouwdeelen' is registratie van de aanvraag afgerond.

Gemeente toetst of de ingevoerde gegevens van bewoners kloppen, waarmee de aanvraag van de bewoner wordt goedgekeurd.

Voorafgaand aan de start van de isolatiewerkzaamheden upload de eigenaar-bewoner de opdrachtbevestiging aan de aannemer en dient deze in bij de aanvraag. Na controle van het aantal en type maatregelen vindt uitbetaling plaats overeenkomstig tabel 4.2.

Daarna start de bewoner de isolatiewerkzaamheden op. We wijzen in de bijsluiter op de onderzoeksverplichtingen, en eventuele handhaving vindt plaats door de omgevingsdienst (asbest) en provincie (ecologie).

Na afronding van de werkzaamheden kan gereed melding van de isolatiewerkzaamheden plaatsvinden door de aannemer. Daarnaast kan een 10% controle worden opgesteld, waarbij gemeente actief contact opneemt met aannemers, of controleert op nieuwe verbeterde energielabels. De gemeente verzorgt de SiSa registratie van alle aanmeldingen.

Overwogen kan worden om een bij elke afwijking in de 10% een aanvullende 10% controle te houden. Deze overweging is onderdeel van de evaluatie van de regeling.

5.2 Werkproces met doe-het-zelver

Het proces zoals we dat voor ogen hebben is hieronder weergegeven

Stap 1	Stap 2	Stap 3	Stap 4	Stap 5
Brief doelgroep	Aanvraag	Uitvoering	Declaratie	Toets en betaling
Gemeente	Bewoner	Bouwmarkt Bewoner	Bewoner	Gemeente
<ul style="list-style-type: none"> ✓ Lijst onderzoek ✓ Lijst aannemers ✓ ISDE / SVVE ✓ Isolatie eisen 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Toets WOZ ✓ Toets label ✓ Aanvraag advies* 	<p>Ecologie Asbest</p>	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Factuur bouwmarkt 	<ul style="list-style-type: none"> ✓ Check aanvraag ✓ Check factuur ✓ Check eisen ✓ Uitbetaling

* indien geen sprake is van een geregistreerd energielabel, dient de energieadviseur vast te stellen of sprake is van twee slecht geïsoleerde bouw delen (§ 2.2).

Het moment van betalen is door de aard van de werkwijze van doe-het-zelf altijd achteraf. Verder geldt de gelijk werkwijze als bij het isoleren door een aannemer.

Bij aanmelding van bewoners met (potentieel) energiearmoede (toets vindt plaats aan toegangs criteria Regeling Aanpak Energiearmoede) worden deze in de Regeling Aanpak Energiearmoede opgenomen.

Afhandeling door de gemeente bestaat uit het beoordelen van facturen met inbegrip van de SiSa registratie.

5.3 Project- en uitvoeringsteam

De gemeente heeft het initiatief genomen voor het indienen van de aanvraag van de SpUk.

Tijdens de Ontdekkingsfase heeft de gemeente te kennen gegeven op te willen treden als regisseur en uitvoerder; we zetten het proces samen met belanghebbenden op, en verzorgen de uitvoering van het proces als het gaat om de toekenning van de gelden.

Gemeente stelt de projectleider ter beschikking en een uitvoerend medewerker van Team Duurzaamheid.

5.3.1 Interne projectorganisatie

Naast Team Duurzaamheid betrekken we in deze fase ook andere teams bij het opstellen van het definitieve projectplan:

- Team Informatiebeheer (eenheid overstijgend werken met data uitwisseling)
- Team Geo-informatie (labels, bouwjaren, WOZ en doelgroep lijsten)
- Eenheid Maatschappelijke Ondersteuning (gegevens energietoeslag, BKR registraties)
- Team Juridisch (opstellen (subsidie)overeenkomsten)
- Team Financiën (boekhouding en uitkering gelden)
- Team Communicatie (opstellen communicatieplan, in- en extern)
- Taskforce Energiearmoede (informerende regeling en energiearmoede)

Opdrachtgever is het college van B&W, met portefeuillehouder wethouder André Schuurman.

5.3.2 Externe projectorganisatie

Op dit moment werken we samen met zeven aannemers in de Regeling Aanpak Energiearmoede. Zij zijn in september 2023 actief benaderd om mee te denken. Daarnaast doen we een brede uitvraag in november 2023 aan alle bouwbedrijven/aannemers in de gemeente Dalfsen om mee te denken met het proces, met bijvoorbeeld acties en communicatie.

Naast deze bouwbedrijven betrekken we ook de bouwmarkten in de gemeente. Binnen de regeling kunnen we doe-het-zelf maatregelen vergoeden. We willen daarom met de bouwmarkten afspraken maken hoe we zo'n proces optimaal kunnen inrichten.

De Dorpen van Morgen hebben eerder ervaring opgedaan met de Regeling Reductie Energiegebruik (RRE en RRE-W) regelingen. De kennis en ervaring uit die trajecten zetten we in voor de optimalisatie van het proces.

Op basis van ervaringen vanuit de Regeling Aanpak Energiearmoede betrekken we de energieadviseurs, asbestinventariseerders en ecologen om ervoor te zorgen dat het proces overeenkomstig wetgeving wordt gevolgd.

Tenslotte informeren we de woningstichtingen in de gemeente en de welzijnsorganisatie over de regeling. Daar waar aanknopingspunten worden vastgesteld met eigen werkzaamheden, haken we graag aan met de mogelijkheden van de regeling.

Om de juiste doelgroep te kunnen benaderen, is het uitwisselen van informatie tussen domeinen noodzakelijk.

5.4 Uitwisseling van data en Algemene verordening gegevensbescherming

De bouwjaars en energielabels van woningen zijn openbaar beschikbaar op [BAG viewer \(kadaster.nl\)](#) en [EP-Online](#). De WOZ-waarde van een woning is weliswaar openbaar beschikbaar op [WOZ-waardeloket \(wozwaardeloket.nl\)](#), maar de toets bij een aanvraag zal nader worden bekeken in het licht van de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG). Hierbij wordt gekeken naar de wijze en duur van opslag van de gegevens.

Om 'bewoners met energiearmoede' in beeld te krijgen zijn data als 'energietoeslag' en 'BKR-registraties' wenselijk, die worden beheerd door de domein Samenleving.

Team Geodata betrekken we bij het gericht aanschrijven van de doelgroep, op basis van het combineren van domein overschrijdende informatie.

6. Communicatieplan

Bij het verkrijgen van de gelden voor de Regeling Lokale Aanpak Isolatie is goede communicatie in- en extern van belang. De communicatiestrategie is gebaseerd op het proces beschreven in hoofdstuk 4.

6.1 Documenten en instrumenten

De **uitnodigingsbrief** voor de Regeling zal door Team Duurzaamheid samen met Team Communicatie worden opgesteld.

Daarbij richten we op de website (gemeentelijke website en ons energieloket) een pagina in voor '**Regeling Lokale Aanpak Isolatie**' in, waarop bewoners terecht kunnen voor vragen en hun declaraties. De betreffende informatie zal ook op papier beschikbaar komen voor bewoners.

De voorwaarden waaraan isolatie en ventilatie moet voldoen zal hier eveneens beschikbaar zijn.

We houden een **overzicht** bij van verzonden brieven en declaraties, zodat we geen dubbele boekingen hebben.

Energieadviseurs kennen deze regeling en nemen dit mee in hun advies.

Bewoners die van de Regeling Aanpak Energiearmoede gebruik hebben gemaakt worden niet uitgesloten van deelname van de Regeling Lokale Aanpak Isolatie.

6.2 Interne communicatie

Na toekenning van de gelden zullen het college van B&W en de gemeenteraad worden geïnformeerd over de Regeling Lokale Aanpak Isolatie, via het portefeuillehouders overleg, een collegevoorstel en een raadsmemo.

Intern zal het Team Duurzaamheid vorm geven aan de uitvoering.

Team Financiën wordt periodiek geïnformeerd in relatie tot voortgang van het verstrekken van de bijdragen aan bewoners (conform de SiSa voorschriften).

De Taskforce Energiearmoede betrekken we in berichtgeving over de voortgang van de Regeling.

6.3 Externe communicatie

De communicatie over de start, voortgang en eventueel voortzetting (tranche 2 en 3) van de Regeling Lokale Aanpak Isolatie zal worden opgenomen in een communicatie plan, dat wordt opgesteld na ontvangst van de gelden.

Tevens betrekken we aannemers en bouwmarkten, om straat-, buurt- en/of wijkacties te kunnen faciliteren. De wijze van communicatie stemmen we af met deze partijen.

We zorgen daarnaast dat de communicatie aansluit bij de communicatiestrategie, die vastgelegd wordt in het warmteprogramma Aardgasvrij Dalfsen 2023-2025.

7. Financiering en monitoring

Wanneer het aangevraagde bedrag wordt toegekend, maakt het Rijk in 2023 € 519.760 over naar de gemeente Dalfsen, gelabeld voor de Regeling Lokale Aanpak Isolatie.

Na ontvangst zal een grootboeknummer en zaaknummer in JOIN worden geopend.

In 2024 wordt vervolgens het tweede deel van de uitkering overgemaakt, namelijk € 169.360.

7.1 Financiering

Het streven is om de projectkosten (communicatie, vooroverleggen e.d.) uit de algemene middelen te financieren. Hiervoor is nog budget beschikbaar in de begroting, door een bijdrage van het Rijk (procesgelden voortkomend uit het Klimaatakkoord).

Met deze manier van boeken kunnen we het budget maximaal inzetten, voor 318 woningen. Het terugbetalen als we het aantal niet halen is dan ook eenvoudiger, omdat we niet hoeven te verdisconteren met projectkosten.

We zetten de gelden in als subsidie voor bewoners, die aansluiten bij de beschikbare (landelijke) regelingen.

Totaal kunnen op deze manier 472 woningen worden verduurzaamd in de eerste tranche van de Regeling Lokale Aanpak Isolatie.

Tussentijdse rapportage zal plaatsvinden conform de SiSa eisen, waarbij projectkosten en verduurzamingskosten inzichtelijk zullen worden gemaakt.

7.2 Vervolg

Met het vaststellen van het definitief projectplan, zal na een positief besluit van het college worden gestart met de uitvoering overeenkomstig het plan.

Na de pilot, en daarna halfjaarlijks vindt evaluatie plaats met de stakeholders, en vindt bijsturing plaats waar nodig en mogelijk.

8. Samenvatting

Kernboodschap	Gemeenten heeft budget om eigenaar-bewoners met slecht geïsoleerde woningen financieel te ondersteunen bij het toepassen van isolerende maatregelen aan de woning.
Waarom doen we het	Gemeente wil eigenaar/bewoners stimuleren om slecht geïsoleerde woningen op zo'n kort mogelijk termijn beter te isoleren. De woonlasten worden daarmee verlaagd en het comfort van woningen verbeterd.
Wat gaan we doen	Per woning is maximaal € 1.460 beschikbaar, die te combineren is met andere subsidies voor eigenaar/bewoners. Het budget per woning mag vrij ingezet worden door de gemeente voor financiële ondersteuning voor isolatie- en energiezuinige ventilatiemaatregelen, het ontzorgen van bewoners en uitvoeringskosten van de gemeente zelf. We kunnen daarbij een aanpak voor doe-het-zelf maatregelen hanteren of aansluiten bij bewonersinitiatieven.
Wie is betrokken	<ul style="list-style-type: none"> ○ Eigenaar-bewoners met D,E,F en G labels ○ Eigenaar-bewoners met 2 slechte bouwdelen (vloer, gevel, glas/deur en dak) ○ College van burgemeester en wethouders ○ Gemeenteraad ○ Team Duurzaamheid ○ Collega teams gemeente Dalfsen (ruimtelijke ordening, verkeer, wonen, openbare ruimte, communicatie, maatschappelijke ondersteuning, klimaatadaptatie) ○ Dorpen van Morgen ○ Lokale aannemers ○ Lokale bouwmarkten ○ Regionale asbestinventariseerders / ecologen ○ Omgevingsdienst Overijssel ○ Provincie Overijssel
Wie is geïnformeerd	<ul style="list-style-type: none"> ○ Woonstichting Vechthorst ○ Woonstichting Vechtdal Wonen ○ Saam Welzijn
Hoe doen we het	De opzet van het proces staat beschreven in dit projectplan.
Wat is de planning	We starten eind 2023 op met het aanschrijven van de geselecteerde eigenaars/bewoners. Daarna volgt een algemene oproep mits er nog middelen beschikbaar zijn.